



METODOLOŠKO POJASNILO

Nataša Gostiša

REGISTRIRANA CESTNA VOZILA

To metodološko pojasnilo se nanaša na objavljanje podatkov:

- Registrirana cestna motorna vozila in prikolice, Slovenija, letno (Prva objava)
- Transport, Slovenija, letno (Prva objava)
- Transport, Slovenija, mesečno (Prva objava)



Julij 2020



Kazalo

1	NAMEN.....	3
2	PRAVNA PODLAGA.....	3
3	ENOTA, KI JO OPISUJEJO OBJAVLJENI PODATKI.....	3
4	IZBOR ENOT OPAZOVANJA.....	4
5	ZBIRANJE IN VIRI PODATKOV.....	4
6	DEFINICIJE.....	5
7	POJASNILA.....	7
8	OBJAVLJANJE PODATKOV.....	9
9	REVIDIRANJE PODATKOV.....	10
10	DRUGA METODOLOŠKA GRADIVA.....	11

1 NAMEN

Namen mesečne objave podatkov je prikaz mesečnega stanja prvih registracij cestnih motornih in priklopnih vozil v Sloveniji ter prikaz gibanja števila prvih registracij osebnih avtomobilov v Sloveniji glede na povprečje leta 2015.

Najpomembnejše statistike, ki jih objavljamo mesečno, so: število prvih registracij cestnih motornih in priklopnih vozil, število prvih registracij novih osebnih avtomobilov ter desezonirani indeksi prvih registracij novih osebnih avtomobilov.

Namen letne objave podatkov je prikaz števila registriranih cestnih motornih vozil in (pol)prikolic v posameznem letu glede na njihove glavne značilnosti.

Najpomembnejše statistike, ki jih objavljamo letno, so: število registriranih cestnih vozil glede na občino, statistično regijo in starost, število registriranih osebnih avtomobilov, avtobusov in tovornih vozil glede na gorivo ter število registriranih tovornih vozil in avtobusov glede na nosilnost oziroma glede na število sedežev. Objavljamo tudi podatke o povprečni starosti osebnih avtomobilov ter število osebnih avtomobilov na 1.000 prebivalcev po občinah, kohezijskih in statističnih regijah.

2 PRAVNA PODLAGA

- [Letni program statističnih raziskovanj \(LPSR\)](#)
- [Zakon o državni statistiki \(Uradni list RS, št. 45/95 in 9/01\)](#)
- Partnersko sodelovanje med Statističnim uradom RS in Eurostatom, OECD – International Transport Forum in UNECE preko vprašalnika Common Questionnaire.

3 ENOTA, KI JO OPISUJEJO OBJAVLJENI PODATKI

Enota, ki jo opisujejo objavljeni mesečni podatki, je v Sloveniji prvič registrirano cestno vozilo.

Enota, ki jo opisujejo objavljeni letni podatki, je v Sloveniji registrirano cestno vozilo.

Vsa registrirana cestna vozila preučujemo glede na vrsto vozila, starost in glede na pravni status osebe, ki vozilo uporablja. Registrirane osebne avtomobile, avtobuse in tovorna vozila preučujemo glede na pogon in gorivo, tovorna in priklopna vozila glede na nosilnost, avtobuse pa glede na število sedežev.

4 IZBOR ENOT OPAZOVANJA

Dejansko število opazovanih enot je približno 1.5 milijona cestnih vozil, registriranih v Sloveniji.

Izbor enot opazovanja je poln.

5 ZBIRANJE IN VIRI PODATKOV

Podatki se zbirajo mesečno.

Podatke, potrebne za pripravo statistik, pridobivamo v naslednjih statističnih raziskovanjih:

- Prvič registrirana cestna motorna vozila in prikolice (TR-CES-V/M). Podatke pridobivamo iz administrativne evidence Ministrstva za infrastrukturo (MZI), in sicer iz Matičnega registra vozil in listin (MRVL).
- Registrirana cestna motorna vozila in prikolice (TR-CES-V/L). Podatke pridobivamo iz administrativne evidence Ministrstva za infrastrukturo (MZI), in sicer iz Matičnega registra vozil in listin (MRVL).
- Podatek o občini uporabnika pridobivamo iz administrativne evidence Ministrstva za notranje zadeve (MNZ), in sicer iz Centralnega registra prebivalstva (CRP), in iz administrativne evidence Agencije Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve (AJPES), in sicer iz Poslovnega registra Slovenije (PRS).

Podatke pridobivamo iz Matičnega registra vozil in listin (MRVL) Ministrstva za infrastrukturo (MZI).

Vir podatkov je centralna evidenca registriranih motornih in priklopnih vozil, ki jo vodijo upravne enote, podjetja, pooblaščenca za opravljanje tehničnih pregledov, in ministrstvo, pristojno za promet. SURS prejema podatke o mesečnih stanjih evidence MRVL iz statistične podatkovne baze MRVL-STAT. Podatki odražajo stanje podatkovne baze v trenutku obdelave (praviloma ponoči na zadnji dan v mesecu).

Podatek o občini uporabnika pridobivamo iz administrativne evidence Ministrstva za notranje zadeve (MNZ), in sicer iz Centralnega registra prebivalstva (CRP), in iz administrativne evidence Agencije Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve (AJPES), in sicer iz Poslovnega registra Slovenije (PRS).

6 DEFINICIJE

Cestno vozilo je vozilo, ki vozi po kolesih in je namenjeno za vožnjo po cestah.

Motorno vozilo je vozilo, namenjeno za vožnjo po cesti z močjo lastnega motorja, razen tirnih vozil in koles s pomožnim motorjem. Vključena so vozila iz kategorij M1, M2, M3, N1, N2, N3, L1e, L2e, L3e, L4e, L5e, L6e, L7e, T1, T2, T3, T4, T5, in C v skladu s klasifikacijo vozil v Prilogi I k Pravilniku o ugotavljanju skladnosti vozil (Uradni list RS, št. 105/2009).

Kolo z motorjem je motorno vozilo z dvema, tremi ali štirimi kolesi, katerega delovna prostornina motorja z notranjim izgorevanjem ne presega 50 kubičnih centimetrov in katerega hitrost na ravni cesti je konstrukcijsko omejena na največ 45 km/h. Vključena so vozila iz kategorij L1e, L2e in L6e v skladu s klasifikacijo vozil v Prilogi I k Pravilniku o ugotavljanju skladnosti vozil (Uradni list RS, št. 105/2009).

Motorno kolo je motorno vozilo z dvema kolesoma, s stranskim priklopnikom ali brez tega, ali s tremi kolesi, pri katerem delovna prostornina motorja z notranjim izgorevanjem presega 50 kubičnih centimetrov ali pri katerem konstrukcijsko določena hitrost presega 45 km/h. Sem spadajo tudi »štirikolesa«, katerih masa, kadar niso obremenjena, ne presega 400 kg (oz. 550 kg, če gre za vozila za prevoz blaga). Vključena so vozila iz kategorij L3e, L4e, L5e in L7e v skladu s klasifikacijo vozil v Prilogi I k Pravilniku o ugotavljanju skladnosti vozil (Uradni list RS, št. 105/2009).

Osebni avtomobil je motorno vozilo z vsaj štirimi kolesi, namenjeno za prevoz oseb, ki ima poleg voznikovega sedeža še največ osem sedežev. Vključena so vozila iz kategorije M1 v skladu s klasifikacijo vozil v Prilogi I k Pravilniku o ugotavljanju skladnosti vozil (Uradni list RS, št. 105/2009).

Specialni osebni avtomobil je osebni avtomobil, ki je oblikovan za posebne namene, in ne za prevoz potnikov. V to skupino vozil spadajo npr. gasilska vozila, rešilni avtomobili, pogrebna vozila, vozila šol za voznike, tekmovalna vozila ter drugi osebni avtomobili, ki niso navedeni drugje.

Avtobus je motorno vozilo za prevoz potnikov, ki ima poleg voznikovega sedeža še več kot osem sedežev. Vključena so vozila iz kategorij M2 in M3 v skladu s klasifikacijo vozil v Prilogi I k Pravilniku o ugotavljanju skladnosti vozil (Uradni list RS, št. 105/2009).

Tovorno motorno vozilo je motorno vozilo z vsaj štirimi kolesi, namenjeno za prevoz tovora. Vključena so vozila iz kategorij N1, N2 in N3 v skladu s klasifikacijo vozil v Prilogi I k Pravilniku o ugotavljanju skladnosti vozil (Uradni list RS, št. 105/2009).

Tovornjak je neupogljivo tovorno vozilo.

Specialni tovornjak je tovornjak za opravljanje posebnih opravil, ki zahtevajo posebno prilagoditev nadgradnje in/ali posebno opremo. V to skupino vozil

spadajo npr. cisterne, vozila za prevoz živih živali, betonski mešalniki, vozila s tovariščem z nadzorovano temperaturo, gozdarska vozila, prekucniki, samonakladalniki, vozila, prirejena za prevoz nevarnega blaga, in podobno.

Delovno vozilo je prirejeno tovorno vozilo z vgrajenimi napravami za opravljanje določenih del, ki ni namenjeno za prevoz tovora in ki na ravni cesti lahko preseže hitrost 40 km/h.

Ta kategorija vključuje npr. gasilska vozila, rešilne avtomobile, premične žerjave, valjarje s svojo lastno gonilno silo, buldožerje s kovinskimi kolesi ali z gosenicami, vozila za snemanje filmov, radijskih in televizijskih programov, vozila potujočih knjižnic, vlečna vozila za vozila, ki so potrebna popravila, ter druga cestna vozila, ki niso navedena drugje. Specialni tovornjaki ne spadajo v to skupino.

Vlečno vozilo (vlačilec) je cestno tovorno motorno vozilo, ki vleče priklopno vozilo ali je namenjeno samo za vleko vozil, ki nimajo svoje lastne pogonske sile (večinoma polpriklopnikov). Sem ne spadajo kmetijski traktorji.

Traktor (kmetijski traktor) je motorno vozilo, namenjeno samo ali večinoma za kmetijske namene, ki ga je dovoljeno uporabljati na cestah za javni promet ali tudi na cestah, ki niso odprte za javni promet. Vključena so vozila iz kategorij T1–T5 in C1–C5 v skladu s klasifikacijo vozil v Prilogi I k Pravilniku o ugotavljanju skladnosti vozil (Uradni list RS, št. 105/2009).

Priklopno vozilo je cestno vozilo, ki je izdelano tako, da ga vleče drugo cestno motorno vozilo. Vključena so vozila iz kategorij O1–O4, R1–R4 in S1–S2 v skladu s klasifikacijo vozil v Prilogi I k Pravilniku o ugotavljanju skladnosti vozil (Uradni list RS, št. 105/2009).

Tovorno priklopno vozilo je priklopno vozilo, namenjeno za prevoz tovora. Ločimo dve vrsti teh vozil: priklopnike in polpriklopnike.

Priklopnik je tovorno priklopno cestno vozilo, ki je izdelano tako, da ga vleče drugo cestno motorno vozilo. V to skupino vozil ne spadajo kmetijske prikolice in počitniške prikolice.

Polpriklopnik je tovorno priklopno cestno vozilo brez sprednje osi, izdelano tako, da del vozila in precejšnji del teže tovora leži na cestnem vlačilcu.

Bivalni priklopnik (počitniška prikolica) je cestno vozilo, ki ni namenjeno niti za prevoz potnikov niti za prevoz blaga in je izdelano tako, da ga vleče osebni avtomobil. Vključena so cestna vozila, ki so namenjena v glavnem za rekreacijske namene.

Traktorski priklopnik (kmetijska prikolica) je prikolica, ki je izdelana samo ali predvsem za kmetijske namene, in sicer tako, da jo lahko vleče kmetijski traktor, in ki jo je dovoljeno uporabljati na cestah za javni promet ali tudi na cestah, ki niso odprte za javni promet. Vključena so vozila iz kategorij R1–R4 in S1–S2 v skladu s klasifikacijo vozil v Prilogi I k Pravilniku o ugotavljanju skladnosti vozil (Uradni list RS, št. 105/2009).

Nosilnost je razlika med največjo tehnično dovoljeno skupno maso obremenjenega vozila in maso praznega vozila po podatkih proizvajalca.

Število sedežev je število sedežev, vključno z voznikovim, ki so na voljo v vozilu, ko se to uporablja za dejavnost, za katero je v glavnem namenjeno.

Delovna prostornina motorja je delovna prostornina valja v motorju, izražena v kubičnih centimetrih.

Vrsta pogona in vrsta goriva je osnovna vrsta energije, uporabljena za pogon motorja v vozilu.

Starost vozila je razlika med letom izdelave in tekočim letom.

Število vseh vozil na dan 31. 12. so vsa cestna motorna vozila in prikolice, ki so na 31. 12. posameznega (opazovanega) leta registrirani v Sloveniji.

Število prvih registracij vozil so vsa cestna motorna vozila in prikolice, ki so bili v določenem obdobju prvič registrirani v Sloveniji, ne glede na to, kdaj so bili objavljeni iz prometa.

Za **nova vozila** se v veljavnem registru cestnih motornih vozil (od marca 2007) štejejo vozila, katerih datum prve registracije vozila je enak datumu prve registracije vozila v Sloveniji.

Uporabnik vozila je pravna ali fizična oseba, ki je v registru MRVL vpisana kot uporabnik vozila.

7 POJASNILA

7.1 KLASIFIKACIJE

Podatke objavljamo:

- po občinah, pri čemer uporabljamo teritorialni šifrant na ravni SKTE 5;
- po statističnih regijah, pri čemer uporabljamo teritorialni šifrant na ravni NUTS 3;
- po kohezijskih regijah, pri čemer uporabljamo teritorialni šifrant na ravni NUTS 2.

Več informacij o teh klasifikacijah je na voljo na povezavi:

<http://www.stat.si/StatWeb/Methods/Classifications>

7.2 OBDELAVA PODATKOV

UREJANJE PODATKOV

Podatke smo statistično uredili s postopki vstavljanja podatkov. Pri vstavljanju podatkov smo uporabili metodo notranjega darovalca (»hot deck«).

Podatki se urejajo pri spremenljivkah »občina«, »nosilnost« in »vrsta goriva«.

Podatke o občini vozila od leta 2014 dalje povezujemo s CRP in PRS. Podatke o občini skušamo pridobiti najprej iz teh dveh administrativnih virov. Če kakšnega podatka o občini ne moremo pridobiti iz nobenega od navedenih registrov, ga pridobimo iz MRLV. Pri enotah, katerih občine nismo mogli določiti s pomočjo nobenega od navedenih registrov, podatek vstavimo z metodo notranjega darovalca (»hot deck«), tj. darovalca znotraj upravne enote.

Podatkov o občini iz časa pred letom 2014 nismo povezovali s prej navedenima registroma, temveč smo jih prevzeli neposredno iz MRVL, manjkajoče podatke pa vstavili.

Če je podatek o nosilnosti vozila napačen (če je njegova vrednost negativna ali pretirano visoka), manjkajoče oz. ustrezne podatke vstavimo po metodi notranjega darovalca (»hot deck«) znotraj vrste vozila, znamke, tipa in podtipa vozila. Tako vstavljamo tudi podatke o gorivu.

Iz starih letnih baz (do leta 2005) je bilo treba izločiti dvojnike vozil. To so vpisi o vozilih, ki vsebujejo podatke z enakimi vrednostmi za naslednje spremenljivke: vrsta, znamka, tip, podtip, leto izdelave in številka šasije.

Več o statističnem urejanju podatkov lahko preberete v splošnem metodološkem pojasnilu [Statistično urejanje podatkov](#).

UTEŽEVANJE

Postopkov uteževanja podatkov nismo uporabili.

DESEZONIRANJE

Mesečno desezoniramo indekse prvih registracij novih osebnih avtomobilov od leta 2009; gre za bazne indekse; od leta 2018 je baza povprečje leta 2015.

Časovne vrste desezoniramo z metodo TRAMO/SEATS. Časovni vrsti postavimo model, ki ga približno enkrat letno podrobno pregledamo in popravimo. Z modelom časovno vrsto razčlenimo na:

- komponento trend-cikel (sestavljajo jo trend in ciklična nihanja s periodo, daljšo od enega leta),
- sezonsko komponento (sestavljajo jo vplivi sezone in vplivi koledarja; vplive koledarja sestavljajo vpliv števila delovnih dni, vpliv prestopnega leta, vpliv praznikov in vpliv velike noči),
- iregularno komponento (sestavljajo jo slučajna nihanja in nekateri osamelci).

Desezonirani podatki so originalni podatki, iz katerih so izločeni vplivi sezone in koledarja. Več o desezoniranju podatkov lahko preberete v splošnem metodološkem pojasnilu [Desezoniranje časovnih vrst](#).

OBDELAVA PODATKOV DRUGO

/

7.3 INDEKSI

Indeksov ne objavljamo.

7.4 NATANČNOST

Natančnosti ne izračunavamo.

7.5 DRUGA POJASNILA

V matriki oz. SiStat tabeli [Tovorna vozila in avtobusi ter prve registracije teh vozil glede na vrsto vozila in nosilnost / število sedežev, Slovenija, letno](#) se seštevki nosilnosti in števila sedežev zaradi zaokroževanja na 1000 ne ujemajo vedno.

8 OBJAVLJANJE PODATKOV

- Podatkovna baza SiStat: [Ekonomsko področje](#) - Transport - [Registrirana cestna vozila](#); (absolutni podatki, desezonirani indeksi, NUTS 0 - 3 in SKTE 5).
- Podatkovna baza SiStat: [Ekonomsko področje](#) - Transport - [Transport po panogah](#); (absolutni podatki, kazalniki, povprečje, NUTS 0 - 3 in SKTE 5).
- Prva objava (Transport, Registrirana cestna vozila): »Transport, Slovenija, mesečno«.
- Prva objava (Transport, Registrirana cestna vozila): »Transport, Slovenija, letno«.
- Prva objava (Transport, Registrirana cestna vozila): »Registrirana cestna motorna vozila in prikolice, Slovenija, letno«.
- [Statøpis](#)
- [Naš mali avto](#)
- Eurostat, Statistični urad Evropske unije
- Organizacija združenih narodov (OZN) - UNECE - Monthly Bulletin
- Organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj (OECD) - Main Economic Indicators
- OECD – International Transport Forum (ITF)
- International Road Federation (IRF)

9 REVIDIRANJE PODATKOV

9.1 OBJAVLJANJE ZAČASNIH IN KONČNIH PODATKOV

Začasnih podatkov ne izkazujemo. Objavimo le končne podatke.

9.2 DEJAVNIKI, KI VPLIVAJO NA ČASOVNO PRIMERLJIVOST

V podatek o tovornjakih so do konca leta 1991 zajeti **vlačilci**, v podatek o **specialnih osebnih** avtomobilih pa tudi **specialni tovornjaki** in **delovna vozila**.

Časovna vrsta podatkov o številu registriranih **motornih koles**, ki jo prikazujemo, se začne z letom 1992, časovna vrsta podatkov o številu registriranih **traktorjev** pa z letom 1994. Podatki o teh dveh kategorijah vozil sicer obstajajo tudi za čas pred navedenima letoma, vendar jih ne prikazujemo, ker so razlike med podatki za posamezna leta zaradi različnega načina evidentiranja prevelike. **Kolesa z motorjem** se v Sloveniji registrirajo šele od aprila 2002. Zaradi vsega tega v agregatih **Vozila – SKUPAJ** in **Motorna vozila**, ki se nanašata na obdobje do konca leta 1991, niso zajeta **motorna kolesa**, v tistih, ki se nanašajo na obdobje do konca leta 1993, niso zajeti **traktorji** in v tistih, ki se nanašata na obdobje do konca marca 2002, niso zajeta **kolesa z motorjem**.

Marca 2006 je bil vzpostavljen nov register cestnih motornih vozil. Vanj je bilo iz prejšnje različice registra prenesenih (poleg aktivnih) tudi veliko neaktivnih vozil, vendar so ta v novi bazi po enem letu izgubila status registriranega vozila, ker zanje ni bila podaljšana registracija. Največ takšnih vozil je bilo med **traktorji**, **traktorskimi priklopniki** in **bivalnimi priklopniki**. Vrednost podatka o številu registriranih vozil v teh kategorijah se je zaradi tega v letu 2007 glede na prejšnje leto občutno zmanjšala.

Hkrati z uvedbo novega registra cestnih motornih vozil je bila spremenjena tudi definicija pojma **ново vozilo**. Do takrat, tj. po podatkih iz starega registra (torej do vključno februarja 2006), so se za nova vozila štela vozila, katerih leto izdelave je bilo enako tekočemu letu, v januarja, februarju in marcu tekočega leta pa še prejšnjemu letu. Od takrat, tj. po podatkih iz novega registra (torej od marca 2006 dalje) pa se za nova vozila štejejo vozila, katerih datum prve registracije vozila je enak datumu prve registracije vozila v Sloveniji.

Ob koncu leta 2007 (po stanju na dan 31.12.) je bilo število registriranih **motornih koles izrazito višje kot pred enim letom**. Takšna razlika je bila v večji meri posledica začasnih odjav čez zimske mesece v predhodnih letih in ni bila odraz dejanskega povečanja števila teh vozil. Do leta 2007 je bilo veliko motornih koles registriranih le v poletnih mesecih (da so se tako zmanjšali stroški zavarovanja in cestnin), po letu 2007 pa je bilo začasnih odjav manj.

Podatki o prvih registracijah vozil so na voljo od leta 1998, vendar je na časovno vrsto vplivalo več dogodkov:

- uvedba davka na dodano vrednost v drugi polovici 1999;
- registracija **koles z motorjem** od aprila 2002;
- registracija starih **traktorjev** v letu 2005;
- manjše razlike (predvsem pri **tovornih prikolicah**) je povzročila spremenjena kategorizacija vozil, uvedena od marca 2006;
- prelom v seriji pri tovornih prikolicah zaradi spremenjene kategorizacije vozil v letu 2006;
- prelom v seriji pri traktorjih, traktorskih prikolicah in bivalnih prikolicah konec leta 2007 zaradi izločitve neaktivnih vozil;
- prelom v seriji pri motornih kolesih konec leta 2007 zaradi neobjavljanja motornih koles čez zimo
- obvezna registracija **koles z motorjem** z največjo dovoljeno hitrostjo do 25 km/h od maja 2017 (mogoča že od aprila 2017);
- začasno onemogočena registracija cestnih vozil v Sloveniji od 17. 3. 2020 do 19. 4. 2020 zaradi epidemije koronavirusa (COVID-19).

Pri določanju števila osebnih avtomobilov, avtobusov in tovornih vozil glede na **vrsto goriva** upoštevamo od leta 2014 tudi **vrsto pogona** teh vozil. Vozilo ima lahko pogon z notranjim izgorevanjem, hibridni pogon ali pa gre za električno vozilo. Če ima vozilo električni pogon, ga bomo uvrstili v kategorijo »električno vozilo« ne glede na to, katero vrsto goriva uporablja. Enako velja za vozilo na hibridni pogon. Vozila s pogonom z notranjim izgorevanjem uvrščamo v kategorije »Bencin«, »Dizel, nafta, plinsko olje«, »Utekočinjen naftni plin«, »Zemeljski plin« in »Drugo«. Ti podatki niso neposredno primerljivi s podatki iz let pred letom 2014.

Podatki niso bili preračunani za nazaj ob nobeni omenjeni spremembi.

Metodološko pojasnilo o revidiranju podatkov je dostopno na spletni strani

<http://www.stat.si/dokument/5296/RevidiranjeStatisticnihPodatkovMPsplosna.pdf>.

10 DRUGA METODOLOŠKA GRADIVA

Metodološka gradiva na spletni strani SURS so dostopna na <https://www.stat.si/statweb/Methods/QuestionnairesMethodologicalExplanationsQualityReports>.

- Vprašalnik:
 - Podatkov za to raziskovanje SURS ne zbira z vprašalnikom.
- Poročilo o kakovosti za raziskovanje:
 - Registrirana cestna vozila (TR-CES-V/L in TR-CES-V/M)

področje: Transport, podpodročje: Cestni transport

- Metodološka pojasnila: [Transport](#)
- [Reference Metadata in Euro SDMX Metadata Structure \(ESMS\): Common Questionnaire for Inland Transport Statistics](#)
- [Zakon o motornih vozilih](#)
- [Pravilnik o registraciji motornih in priklopnih vozil](#)
- [Glosar za statistiko transporta](#)